My heart would be for you a
bridge,
So that you be with me again
To end my sorrow and my pain.

2499

DOAMNE, NU BATE LUMEA

Doamne, nu bate lumea
Cum ai bătut pădurea,
N-are cucu pe ce sta,
Nici mierla pe ce cânta.
De-amărât ce sunt pe lume,
Face-mi-aş casă-n pădure
Învălită cu pământ,
Să intru-n ea şi să cânt.
De-amărât ce sunt, măi frate,
Nici focu-n vatră nu-m arde.
Io suflu ca să-l aprind,
Lacrămile mă cuprind;
Ieu batista să le-opresc,
Ele mai tare pornesc.

OH MY LORD, DON'T DOOM THE WORLD

Oh my Lord, don't doom the
world,
As you did with the green wood.
The cuckoo has no place to rest,
The blackbird cannot build its
nest.
In the woods I'd build a hut,
I will cover it with mud,
There I'd stay and pray and sing.
Due to the sadness in my heart
The fire doesn't want to start.
I try to lit it with my breath
And weep to see there only death.
When I try my tears to temper
They start flowing even faster.

2500

O, HO, HO

O, ho, ho
Borză borzată,
Hâdă şi-nholbată!
Pe fereastră nu te uita,
Somnul la copil nu-l lua,
Lasă-l, bine să se hodinească,
Bine să-nflorească:
Ca florile-n grădină,
Ca stupii-n stupină,
Ca soarele când răsare,
Ca câmpu când i-n floare!
Te ia şi te du
Unde cocoş negru nu cântă,
Iapă neagră nu rânchează,
Acolo te du că acolo te-aşteaptă

Alte ori, pentru a se feri grâul de tăciune, se lua o *lumânare aprinsă*. Cu aceasta se înconjura casa, ca, apoi, ea să fie stinsă în pod, în grâu (De la Florica Mureşan, 71 ani, 1981). Ritul, după opinia noastră, este străvechi, el asociind pe de o parte un cult al focului, iar, pe de altă parte, un cerc magic, elemente generalizate atât în folclorul românesc, cât şi la alte popoare. Pe bună dreptate arăta Maria Bocşe că varietatea mare a riturilor legate de obiceiurile agrare de cultivare a grâului se explică prin însăşi vechimea mare şi răspândirea cultivării acestei plante cerealiere (Maria Bocşe, *Grâul, finalitate şi simbol în obiceiurile cu caracter agrar din Valea Barcăului*, în *Auarul Muzeului etnografic al Transilvaniei*, IX, Cluj, 1977, p. 263).

Unele practici de acest gen aveau ca destinaţie apărarea culturilor împotriva rozătoarelor, a căror înmulţire ar fi putut compromite parţial recolta. De aceea, pentru a o feri, a treia zi de Bobotează "se puneau într-o cârpă *cărbuni, usturoi, piper şi alte felurite boabe*, care erau aruncate în gura podului ca să nu mănânce bucatele" (De la Florica Mureşan, 71 ani, 1981).

Se acţiona, de altfel, pentru protejarea culturilor, pentru apărarea lor de calamităţi naturale: "când îi vreme gré, iei *mâţişoarele* ce le aduci la Sânjorz de la biserică, le pui pe foc şi le scoţi afară şi fumu ăla împrăştie norii" (De la Florica Mureşan, 71 ani, 1981).

Existau şi alte practici, astăzi, în marea lor majoritate s-au pierdut, s-au uitat, nu mai au folosinţă. Dar, cu toată depopularea şi mutaţiile foarte actuale şi globalizante, mai sunt oameni care, prin credinţa lor, mai practică obiceiurile şi datinile străbune.

Un străvechi obicei agrar românesc

într-un album maghiar din 1870

Poporul despre care vreau să vorbesc este neamul românesc care locuieşte în partea de nord-est a judeţului Sătmar, care nu s-a descătuşat de loc ori prea puţin de tradiţiile lui strămoşeşti şi printre obiceiurile sale găsim unele fapte preluate de la presupuşii lor străbuni, de la Romani, dintre cari unul este următorul:

La începutul primăverii, în special generaţia tânără, supraveghează cu atenţie mărită hotarul, ca să afle care este bărbatul care iese primul la arat. Reuşind să-l ştie, totul se ţine sub tăcere până la sărbătoarea Paştelui, dar atunci, în ziua a doua, după slujbă, se adună în ţintirim, pentru a face sfat, conducătorul fiind cel dintâiu fecior din sat.

De aci apoi se împrăştie, pe drum îşi fac săbii şi puşti din crăci de răchită şi apar la o casă unde îi aşteaptă un muzicant ţigan, cu poarta deschisă.

Conducătorul dă semnalul că poate începe petrecerea şi, împreună cu perechea lui, cu armele făcute din nuiele, cu ceteraşul în frunte care cu această ocazie execută o cântare originală românească, pornesc la casa în care locuieşte acela care a început aratul de primăvară, care însă, cunoscând dinainte ce se întâmplă, de cele mai multe ori se ascunde din faţa celor cari îl caută, în pat, sub pat, în vreun butoi sau în cămară, ba mai mult, se întâmplă şi cazul, pentru ca să-şi deruteze căutătorii şi ca să mărească hazul, să se îmbrace în haine femeieşti, să se amestece între femeile cari stau deoparte şi privesc, în astfel de cazuri nu-l găsesc decât dacă îl spune cineva şi aceasta o fac mai ales fetele.

Rotogol
Într-un ocol,
Curte verde-nt-un pticior.

Dacă l-au găsit, scot tileguța de la plug, îl așează pe ea, șase sau opt flăcăi trag tileguța, o duc la câmp, la prima vale îl udă din plin pe cel ce șade pe tileguță. Aceasta terminându-se, în ordinea și rânduiala de dinainte se reîntorc acasă ca să petreacă, să mănânce și să bea.
Între timp se sfătuiesc asupra alegerii regelui lor, care se face în fiecare an, și dacă cel udat îl consideră vrednic de cinstire, ceea ce se întâmplă mai ales atunci când acesta este fiul unei familii mai harnice și mai de seamă, îl proclamă Rege, într-un singur glas și ridicându-l pe umerii lor îl poartă jur-împrejur. Pentru aceste onoruri sărbătoritul își ține de datorie ca să invite pe a doua zi poporul la el acasă, pentru ospeție.
Nu pot să trec cu vederea fără să amintesc acea frumoasă înțelegere care domnește aci cu acest prilej între tinerii cari sunt puțin culturalizați, și acea supunere demnă de admirat pe care o dovedesc față de conducătorul lor și Regelui ales. Se mai întâmplă câte odată, totuși, că vreunul depășește marginile stabilite, dar acesta pătimește aspru, pentru că este exclus de la toate petrecerile, atât în prezent, cât și pentru viitor, și numai după multe frământări este reprimit în societatea lor.
Toate aceste obiceiuri își au înțelesul lor și rostul lor propriu: ei de aceea îl sărbătoresc pe primul care iese la arat, ca Dumnezeu să le alduiască hotarul și pe urmele acelei tileguțe să inunde bunăstarea; iar ca semnificație a udatului, precum se udă cel ce șade în tileguță, așa să se ude și hotarul la vreme potrivită.
Alegerea Regelui o reînoiesc în fiecare an, în amintirea acelei tradiții că și Romanii - de la cari ei nemijlocit își trag originea - își alegeau regele de la coarnele plugului.

Din ***Magyarorszag képekben*** (Ungaria în imagini)
Honismertet Album (Album pentru cunoașterea patriei)
Redactor: Nagy Miklos
Autorul articolului: Nagy Vilmos
Ed. Heckenart Gustav, Budapesta, 1870, p. 191-192.

În românește de IULIU POP

Ioan Pop: Vremea micilor, 2000

Hoțu neprins
I om cinstit.

Colecția AUGUSTIN MICU, Cicârlău, 2002

Voivodeasa cea frumoasă
Cu mese-ntinsă,
Cu făcliile aprinsă.
Pe copil lasă-l să se hodinească,
Să crească
Și să se veselească,
Că el încă-i mic
Și voinic!

OH, HO, HO

Oh, ho, ho
Go ugly hag,
Don't peep, you, pop-eyed wicked witch,
Through our window closed
Don't take our baby's sleep.
Let him rest, his sleep be deep.
Let him grow and bloom,
Like the flowers in the garden,
Like the bees in the hive,
Like the sun when it rises,
Like the flowery field.
Just leave and go away,
Where the cock doesn't crow,
Where the black mare doesn't neigh,
Go, for someone's waiting for you,
A beautiful princess,
With tables laid full of food,
With all the torches burning.
Let the baby alone,
Let him rest and grow,
And be merry,
For he's still small
And healthy.

2501

MIREASĂ, UNDE MERI TU

Mireasă, unde meri tu,
Plină-i casa ca stupu,
Mirele-i ca înjeru:
Nici be, nici dohănește,
Numa de lucru gândește.
Mireasă cum avem noi
Nu o dăm pe patru boi.
Boii-s buni de plugărit,
Mireasa de găzdălit.
Ieși afară, soacră mare,
Și te suie pe butuc
Să vezi ce noră-ți aduc.
Nu ieși cu șurț de lână
Că noră-ta nu-i bătrână,
Că-i tânără și frumoasă
Și știi tăt lucru din casă.
Chemătorii să nu moară
C-or fi buni de dus la moară.